**ЛІТЕРАТУРА:**

1. Гладишев В. В. Модуль «Контекстне вивчення художніх творів у шкільних курсах української та зарубіжної літератур» у системі підвищення кваліфікації вчителів-словесників. *Тенденції та перспективи розвитку сучасної освіти в Україні: Нова українська школа: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (3 квітня 2025 року, м. Херсон)* / за ред. І. Я. Жорової, О. В. Кохановської, О. В. Стребної, Л. П. Марецької, В. С. Дереш. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. С. 45–47.
2. Гладишев В. В. Хлопчик Іван в Ісландії: книга з бібліотерапевтичного читання для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку / Передмова та заг. ред. О. О. Сокуренко. Миколаїв: центр редакційно-видавничої діяльності МОІППО, 2025. 56 с.
3. Гладишев В. В., Гладишева С. О. Бібліотерапевтичне читання – інструмент психологічної самодопомоги вчителя. Миколаїв: центр редакційно-видавничої діяльності МОІППО, 2020. 96 с.
4. Гладишев В. В., Шуляр В. І. Бібліотерапевтичний потенціал літературних творів: навчально-методичний посібник. Миколаїв: центр редакційно-видавничої діяльності МОІППО, 2025. 178 с.
5. Мхитарян О. «Хлопчик Іван в Ісландії» зайняв своє місце у ланцюжку співпраці Миколаєва та Рейк'явіка. *Південна правда.* URL: https://www.up.mk.ua/uk/articles/178336.
6. Шуляр В. І. Нова словесність і читач XXI століття*. Літературна освіта: теорія, методика, практика.* 2026. № 1. С. 12–16.
7. Шуляр В. І., Гладишев В. В. «Імерсійний складник» бібліотерапевтичного читання. *Імідж сучасного педагога.* 6 (225), 2025. С. 110-114. DOI: https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-6(225)-110-114.

***Гопкало Ю. П.****

## ПСИХОЛОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО ПЕДАГОГІВ І БАТЬКІВ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Сучасна українська освіта переживає глибокі трансформації, пов'язані з впровадженням Концепції Нової української школи, яка акцентує дитиноцентризм, компетентнісний підхід та педагогіку партнерства. Водночас воєнний стан, цифровізація, зростання проявів булінгу та кібербулінгу суттєво підвищують вимоги до створення безпечного освітнього середовища.

Безпечне освітнє середовище визначається як стан, у якому забезпечено фізичну, психологічну, інформаційну та соціальну безпеку всіх учасників освітнього процесу, відсутні прояви насильства, а міжособистісні стосунки ґрунтуються на взаємоповазі, довірі та підтримці. Психологічна складова такого середовища є центральною, оскільки саме вона забезпечує емоційне благополуччя, почуття захищеності та можливість повноцінного розвитку дитини.

Одним із найефективніших інструментів досягнення цієї мети виступає психологічне партнерство педагогів і батьків –

***© Гопкало Ю. П.***

рівноправна, відповідальна, довірлива взаємодія, що виходить за межі формальної співпраці й передбачає спільне усвідомлення емоційних потреб дитини, спільну розробку стратегій підтримки та профілактику психологічних ризиків.

Мета – теоретично обґрунтувати роль психологічного партнерства педагогів і батьків у забезпеченні безпечного освітнього середовища НУШ та визначити ефективні практичні форми його реалізації в сучасних умовах.

Використано методи теоретичного аналізу наукових джерел, синтезу, порівняння, узагальнення психолого-педагогічної літератури, а також вивчення нормативних документів (Концепція НУШ, Кодекс безпечного освітнього середовища тощо).

Педагогіка партнерства як ключовий компонент НУШ ґрунтується на принципах рівності, взаємної поваги, довіри, діалогу та спільної відповідальності. У Концепції Нової української школи підкреслюється, що учні, педагоги та батьки є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу.

Психологічне партнерство передбачає не лише формальну комунікацію, а й глибокий емоційний зв'язок, спільне переживання успіхів і труднощів дитини, спільне вирішення конфліктів. Воно сприяє формуванню у дітей почуття безпеки, зниженню тривожності та розвитку емоційного інтелекту.

Безпечне освітнє середовище включає кілька взаємопов'язаних компонентів:

- фізична безпека (укриття, організація навчального процесу в умовах воєнних ризиків);
- психологічна безпека (відсутність емоційного насильства, підтримка психічного здоров'я);
- інформаційна безпека (захист від кібербулінгу та шкідливого контенту);
- соціальна безпека (атмосфера толерантності, інклюзії та взаємопідтримки).

Дослідження показують, що активна участь батьків у шкільному житті суттєво знижує рівень віктимної поведінки дітей, підвищує їхню психологічну стійкість і сприяє своєчасному виявленню проблем.

Психологічне партнерство педагогів і батьків у контексті НУШ реалізується через такі ключові напрями:

1. Спільне визначення критеріїв і стандартів безпеки. Педагоги та батьки разом розробляють «Кодекс безпечного освітнього середовища», який включає правила поведінки, механізми реагування на булінг, принципи цифрової гігієни.

2. Регулярний психологічний моніторинг та обмін інформацією. Систематичні зустрічі, анкетування, індивідуальні консультації дозволяють своєчасно виявляти ознаки емоційного дискомфорту, посттравматичного стресу (особливо актуально в умовах воєнного стану) та надавати необхідну підтримку.

3. Спільна реалізація профілактичних програм. Організація тренінгів з розвитку емоційного інтелекту, медіації конфліктів, навчання безпечної поведінки в інтернеті, формування навичок саморегуляції. Особлива увага приділяється роботі з дітьми, які пережили травматичний досвід.

4. Створення спільних просторів діалогу. Батьківські клуби, психологічні майстерні, онлайн-платформи для постійного зворотного зв'язку, спільні проєкти (наприклад, «День безпечної школи», сімейні психологічні практикуми).

5. Підтримка в умовах воєнного стану. Партнерство допомагає дітям переробляти травматичний досвід, відновлювати відчуття контролю та безпеки. Спільні дії педагогів і батьків спрямовані на організацію психологічної допомоги, роботу з тривожністю, розвиток життєстійкості.

Практичні форми реалізації психологічного партнерства можуть включати:

- регулярні спільні зустрічі (онлайн/офлайн) для обговорення питань безпеки та емоційного стану дітей;
- проведення спільних тренінгів і семінарів (наприклад, «Емоційна стійкість дитини: як підтримати разом»);
- створення батьківських патрулів або волонтерських груп для моніторингу безпечного середовища;
- розробку індивідуальних планів підтримки для дітей з особливими освітніми потребами за участю психолога, вчителя та батьків;
- використання цифрових інструментів (спеціальні чати, платформи для спільного планування заходів).

Ефективність такого партнерства підтверджується зниженням проявів булінгу, покращенням психологічного клімату в класах та підвищенням задоволеності учасників освітнього процесу.

Отже, психологічне партнерство педагогів і батьків є невід'ємною складовою забезпечення безпечного освітнього середовища в Новій українській школі. Воно сприяє формуванню довірливих відносин, підвищенню психологічної стійкості дітей, своєчасній профілактиці ризиків і створенню підтримувального простору розвитку особистості. У сучасних умовах воєнного стану та цифрових викликів таке партнерство набуває особливої актуальності, оскільки дозволяє об'єднати зусилля дорослих для захисту психічного здоров'я дітей.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричним вивченням ефективності різних форм психологічного партнерства, розробкою методичних рекомендацій для закладів освіти та оцінкою їх впливу на психологічну безпеку учасників освітнього процесу в повоєнний період.

**ЛІТЕРАТУРА:**

1. Агресія та конфліктність у взаєминах учасників освітнього процесу / В. Панок та ін. *Грааль науки*. 2021. № 4. С. 493–501. URL: https://doi.org/10.36074/grail-of-science.07.05.2021.092.

2. Комар Т. В., Руденок А. І., Томашун Ю. В. Педагогічне партнерство сім'ї та школи в зміцненні психологічної стійкості дітей до кібербулінгу. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янчука. Серія: Педагогіка та психологія*. 2025. № 3. С. 127–132. URL: https://doi.org/10.32782/3041-2021/2025-3-17.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf.
4. Онаць О., Данко А. Психологічні аспекти педагогіки партнерської взаємодії в закладах освіти в підручнику для керівника. *Problems of the modern textbook*. 2023. № 29. С. 172–184. URL: https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-29-172-184.
5. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Розпорядж. Каб. Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р: станом на 22 серп. 2018 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p#Text.

***Григор'єва Н. В.****

## ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У КОНТЕКСТІ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ СУЧАСНОЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Одним із найважливіших викликів для сучасної школи є підготовка випускників, здатних до усвідомленого вибору професії. Метою базової середньої освіти є «формування компетентностей, необхідних для їхньої (учнів) соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії» [1].

Глобальний ринок праці зміщується в бік STEM-професій, зеленої енергетики та біотехнологій, де фундаментом є саме природнича грамотність. Актуальність теми зумовлена критичним розривом між попитом на ринку праці та кількістю кваліфікованих фахівців природничого спрямування. Згідно зі звітом про майбутнє робочих місць, до 2030 року роботодавці очікують зміни близько 39% основних навичок працівників через стрімке впровадження штучного інтелекту та перехід до «зеленої» економіки [3]. Світовий дефіцит фахівців у STEM-сферах, які б розуміли мову природи, техніки та цифр одночасно, продовжує зростати: за даними Європейського парламенту 54 % компаній в ЄС вважають нестачу кваліфікованих кадрів проблемою, що вимагає негайного вирішення, оскільки це гальмує інноваційний розвиток та конкурентоспроможність [6]. В Україні ситуація ускладнюється викликами воєнного часу та необхідністю майбутньої відбудови країни. Природнича освітня галузь володіє унікальним потенціалом, оскільки саме вона є фундаментом для розвитку наукомістких технологій, які визначають ринок праці XXI століття.

* © ***Григор'єва Н. В.***